

SLAVKO JEŽIĆ

Neumoljiva smrt ugrabila je i opet iz naše književne sredine jedan dragocjen život. Nakon duge i teške bolesti, 5. svibnja 1969. napustio nas je poznati hrvatski književnik, prevodilac, znanstveni i kazališni radnik, profesor Slavko Ježić. Govoriti o čovjeku koji je bio i kojega više nema vrijedi i zbog nas živih: odlazeći, ostavio je prof. Ježić za sobom svijetli trag radom ispunjena života, opsežno djelo, i kao svoj najtrajniji spomenik i ujedno drugima putokaz. Desetljećima je bio intenzivno prisutan u književnoj javnosti, bilo prijevodima ili originalnim radovima, bilo u prozi ili u stihu, uvijek s istančanim ukusom i pronicljivim smislom za sve što je značilo trajne vrednote naše književne kulture.

Životni put Slavka Ježića bio je sličan putu mnogih hrvatskih intelektualaca njegove generacije. Rođen u Dubravi (tada kotar Čazma) 17. veljače 1895. svršivši gimnaziju u Bjelovaru, studira u Beču romanistici i slavistici, gdje je već 1916. promoviran za doktora filozofije. Godinu dana boravi u Parizu na specijalizaciji, zatim radi kao gimnazijski profesor, inspektor srednjoškolske nastave; god. 1938-39. intendant je Hrvatskog narodnog kazališta, zatim sveučilišni profesor, a od umirovljenja 1951. pretežno se bavio znanstveno-uredničkim radom. Proputovao je, osobito u mladosti, mnogim zemljama: Austrija, Češka, Mađarska, Njemačka, Francuska, Engleska, Švicarska, Italija, Bugarska. Originalne putopisne bilješke objavljivao je u *Novostima* i *Domu i svijetu* (1920). Suradivao je u većini zagrebačkih novina i hrvatskih knjiže-

vnih časopisa, a i u nekim stranim edicijama (npr. »Revue de littérature comparée«). Uređivao je više zbirke i listova: »Vijenac« (1923), »Književni život« (1932), »Prosvjetni život«, bio urednik »Minervinih« izdanja djela hrvatskih pisaca, Knjižnice svjetskih pisaca Matice hrvatske i dr.

Nakon prvih književnih pokušaja u omladinskim listovima, javio se – tek dvadesetogodišnjak – raspravom *Fran Krsto Frankočan kao književnik* (Savremenik, 1915). Napisao je roman *Brak male Ra* (1923), knjigu pjesama *Somnia vitae* (1933), zbirku dječjih stihova *Dodo i Buco* (1943) i zbirku novela *Životi u sjeni* (1943). S područja povijesti hrvatske književnosti objelodanio je radove: *Život i rad F. K. Frankočana* (MH, 1921), *Ilirska antologija* (1934), *Prvi hrvatski pripovjedači iza Preporoda* (1935), *Djela F. K. Frankočana* (Srpska akademija nauka, 1936), M. Mažuranić, *Pogled u Bosnu* (1938) i drugo. Uredio je djela Vjenceslava Novaka i Augusta Šenoec (izd. »Minerve«). Autor je knjige *Problemi hrvatskog narodnog kazališta* (1940) i povijesti književnosti *Hrvatska književnost od početka do danas, 1100–1941* (1944). Svoj uvijek živ interes za francusku književno-jezičnu kulturu potvrdio je djelima: *Francuska književnost do kraja klasičnog doba* (1928), zatim je priredio 9. prerađeno izdanje Adamovićeve *Francuske gramatike* (1939), antologiju *Francuska lirika* (1940). Izdao je velik broj francuskih tekstova s komentarima za škole, a i sam je bio plodan prevodilac (Molière, Rolland, Maupassant, Balzac itd.). Na njemački

je preveo i uredio za njemačko jezično područje malu antologiju hrvatske novije lirike (*Ewiges Flimmern*). Za JAZU priredio je djela Vatroslava Jagića i Stanka Vraza. Uz Gustava Krkleca, bio je urednik *Antologije svjetske lirike* (izd. »Kultura«), a za »Zoru« je sastavio knjigu *Hrvatski putopisci XIX. i XX. stoljeća* (1955). To, dakako, nije sve. Ježić je, naime, uredio, preveo ili sâm napisao oko stotinjak knjiga, stekavši ponajviše zasluga kao povjesničar hrvatske književnosti i kao priređivač djela drugih pisaca: Šenoe, Novaka, Mažuranića (Matije i Ivana), Frankopana, Jagića, Demetera, Bogovića, Vraza, Nemčića i drugih. Njegov posljednji veći rad bilo je izdanje šenoinih djela u 12 knjiga (za »Znanje«). No teška ga je bolest posljednjih godina u tome priječila i naposljetku ga srvala u 75. godini života.

Kao trajna vrijednost u hrvatskoj književnoj znanosti ostaju neka Ježićeva kritička izdanja naših pisaca i, uza sve neujednačenosti, njegov informativno-znanstveni pregled cjelokupne hrvatske književnosti. Napravši, na temelju osobnih istraživanja i rezultata predratne znanosti, prvu i jedinu sintezu razvojnih točkova sveukupne naše literature, autor

je možda sâm najbolje istakao u predgovoru i njezino današnje značenje:

»Nastojao sam da u knjizi istaknem povezanost književnog rada kako u svim hrvatskim pokrajinama, tako i između pojedinih razdoblja; gledao sam da istaknem međusobne utjecaje kao i lične dodire između različitih pisaca. Na taj se način može dobro vidjeti kako su – unatoč vjekovne rascjepkanosti i života u različitim državama i pod različitim vladarima – Hrvati ipak svuda trajno imali osjećaj zajedničke pripadnosti, da su težili za zajedničkim književnim jezikom, za jedinstvenom književnošću...«

Radovi Slavka Ježića nezaobilazan su i značajan prilog znanosti o hrvatskoj književnosti, a on kao plodan i savjestan radnik može mladima služiti kao uzor. Njegovom smrću naš javni, znanstveni i književni život izgubio je svog dugogodišnjeg istaknutog predstavnika. Jedno obično ljudsko hvala Slavku Ježiću, na kraju, nije samo izraz dužnog pijeteta i zahvalnosti za ono što je pokojnik učinio: hvala za plodove njegove prisutnosti ovdje među nama – i jučer i danas – za sve čime je obogatio hrvatsku književnu kulturu.

Aleksandar Šljivarić